EKLOGY A PÍSNĚ

SOUBORNÉ VYDÁNÍ
BÁSNICKÝCH SPISŮ
JAROSLAVA VRCHLICKÉHO

EKLOGY A PÍSNĚ.

BÁSNĚ

JAROSLAVA VRCHLICKÉHO.

TŘETÍ, NEZMĚNĚNÉ VYDÁNÍ.

V PRAZE

— NÁKLADEM J. OTTY. —

TISKEM ČESKÉ GRAFICKÉ SPOLEČNOSTI »UNIE«
V PRAZE.

SVÉ

LUDMILE

J. V.

*

Tys ještě dobré, smavé dítě,
den modrou pohádkou Ti plyne,
vždy svadne dříve jeho květ,
než v kalichu mu vůně mine.
Co může Tobě dáti svět? —
Ty všecko máš, co nezahyne!

Tvé oko tichým leskem plane,
cos chvílemi jen bleskne v něm,
jak měsíce kdy opál skane
ve dřímající vodojem:
Tu hoří z modrých stínů stkané.

Jen malý mráček přeletí-li
přes Tvoji skráň, to pouze stín
jest křídel, která anděl bílý
nad Tebou rozpjal v baldachýn;
když sníš — vždy on se k Tobě chýlí.

Ty nemusíš se modlit ani
a splněný jest každý sen;

Ty ruku dát smíš v usmívání,
smíš líbat — vždyť jsi dítě jen.
Tvůj pohled zlatých klasů vlání.

A přec mne divný soucit jímá,
čím Tobě můžem být, se ptám;
Bůh neví sám, co v Tobě dřímá,
a já se chvěju, že Tě znám,
že kveteš mi tak před očima.

Tys ještě dobré, smavé dítě,
o štěstí Tvoje, ač se bojím,
přec nechci prosit: Zůstaň jím!
Vždyť vše, co kvete v duchu Tvojím,
též pro mne kvete, já to vím.
Ó rozkveť! já u Tebe stojím.

EKLOGY A PÍSNĚ.

*

O pace, o solitudine, o dolcezze!

Emilio Praga.

Que se passait-il dans nos âmes?
Amour! amour!

V. Hugo.

Jarní větry.

Rád slýchám z jara bouřné větry váti.

Má duše hne se, jak by chtěla bráti
se s labutěmi, které z jihu spějí,
a jak by chtěla v jejich vírném reji
nad step, jež dřímá, nad moře, jež duní,
se vznést a volat: Nesu jaro s vůní,
dám pažitu je, sadu dám a lesu,
a řeknu vlnám: Rychle vstaňte k plesu!
a řeknu k ptákům: Rychle vstaňte k písni!
Mám pro vše lék, co bolí vás a tísní;
lesk mého nebe kalný zrak váš zjasní,
co klíčí v srdcích, vstane, bude básní,
co klíčí v zemi, bude plným klasem,
a bude plodem; všady jedním hlasem
o novém jaru rozlehnou se zvěsti.
Já řeknu kmetu, který suché klestí
na kraji lesa sbírá: Ustaň, chudý,
jsem tobě teplo, já proniknu všudy,
do ňader země i v tvou jizbu šerou!

A milující dívce: Písní sterou
vzduch naplním, v nichž láska bude pláti!

Rád slýchám z jara bouřné větry váti.

Vždy zdá se mi, když v tmavých nocích dují,
že rozumím, co sobě vypravují:
Teď křídlo mé se pustou plání kmitne,
a v krátce tady bude pole žitné,
v něm koukol s chrpou, svlačec s zvonkem bílým;
a kam se nyní s drsnou písní chýlím,
tam děvčata len modrý budou pleti,
a s nimi v závod všecko bude pěti,
v azuru skřivan a křepelka v trávě;
kol těžký ruch se zbudí ve doubravě,
a zazní lomoz pluhů, bran a rýčů,
a koní řeht, hlas lidí, praskot bičů
a táhlý zvuk, při němž se brousí kosa,
stád bujná vřava, píseň, kterou bosa
si dívka nesouc žencům oběd zpívá,
a matky píseň, jež před vedrem skrývá
své dítko v snopů stín, je uspávajíc;
zřím jahodu, jež v hustém listí zrajíc
chce utržena býti v kráse svojí;
žní vidím shon a slyším, jak se pojí
z těch různých zvuků bouřná hymna plesu.
Rád ustoupím a schovám se v šer lesů;
ať země bují k zdaru pro člověka,
ať nový život v její žíly vtéká,
klas rozvlní a v hrozny plamen lije,
ať vše jest život, ples a poesie!

Rád slyším z jara bouřné větry váti.

Má mysl vždycky v starý park se vrátí;
zřím chýši, z mračen lesů smavě zírá,
vlaštovka u ní stébla k hnízdu sbírá,
a jaro tu, ač neví o něm zima.
Tak přes rameno stařeně, jež dřímá,
se dívá smavý hošík zlatovlasý.

V své duši cítím nové světy krásy.

V alejích.

Již bloudil večer ve korunách stromů,
myšlenky s včelami šly z lučin domů
a dlouhá alej, kdes mne najít měla,
v šer stopena se víc a více tměla;
pruh červánků se zarděl nad nebesy,
zem stála v páře a spát chtěly lesy,
nad hlavou táhnul mlhy pruh jim šedý
a za stíny šly laně na výzvědy,
kol modrých zvonků noční motýl těkal.
Tu zdálo se mi, když jsem plaše čekal,
jak nad kraj mlha se jak moře slila,
že zázrakem má duše lesem byla.
Ó tajemství! ó sny! V té chvíli dal mi
brouk svojich křídel lesk, své havran žalmy,
své ticho mýtina, svou závrať skála!
Kdes v hlubině se moje mladost smála,
můj každý sen byl květnou ratolestí,
a každý motýl děl mi: Jsem tvé štěstí!
a každý stín mi děl: Jdu z duše tvojí!
Má duše byla les. Mih ve závoji

já viděl, kterak tiše na dno její,
svit dřímající luny v obličeji,
tmou větví, z nichž sen poesie splýval,
sám plný snů se veliký Pan díval.

Ekloga.

I.

Pojď, půjdem pod jabloně, kvetou právě,
na větvi pták, a motýl mih' se v trávě;
pojď, žežhulky hlas ozývá se v stráních,
pojď, vonné slzy střemcha na mez roní!
Ó pohleď, jak se staré štěpy kloní,
čím starší jsou, tím víc je květu na nich!

Ty staré stromy, ty znáš tady všecky,
vždyť hlídaly tvé hry, tvůj úsměv dětský,
ba zdá se, že tvá duše jejich sestra;
znáš všecky větve, staré, sukovité,
víš dobře, kde jest jaké hnízdo skryté
i jakých ptáků vajíčka v něm pestrá.

Pojď, půjdem alejí, když večer zlatem
jí vrchol tká; rád vidím, bílým šatem
jak větvemi se mihneš, fantom světlý;
jdeš kolem, jak bys ukázati chtěla,
kde píseň pták, kde med má hledat včela;
i sedmikrásy pod nohou ti zkvetly.

Pojď, sny jdou s námi, rychle dej mi ruku!
Znáš hnízdo drozda tam na starém buku,
pojď, zvolna odhrň na větvi list hebký!
Nad tvojí hlavou snad to ptáče zpívá,
do jehož hnízda teď tvůj zrak se dívá
tak soucitně, jak matka do kolébky!

Pták z hnízda ulít' — píseň z duše mojí,
máť křídla oboje — jen pták se bojí,
však píseň lká a blíž se k tobě tulí
a prosí za mne, bys šla se mnou v lesy;
nás láká tam vše, co tam jiné děsí,
a píseň prosí, učiň jí to k vůli!

Pojď, kam se stezka točí, v houšť kol stráně
nad potokem, kde večer pijí laně
a kapraď tmí se, třtina větrem šustí,
a datel, srdce lesa, v kůru bije,
pojď v idyllu, neb tou jest poesie,
když zuje střevíčky a vlasy spustí.

—

První láska.

Cos dotknulo se její duše ve snu
i bylo jí, jak teď by teprv žila,
jak zemi, poprvé když tušíc Vesnu
svůj všecken ples v skřivánčí píseň vlila;
jak v klínu matky do svítání spala
a ve spaní se tiše usmívala.

Když zbudila se, sama nevěděla,
kdo oknem snů se v její duši díval,
jen věděla, že obora se tměla,
lkal vodopád a na sněti pták zpíval;
že keř se zachvěl, tráva hnula v spěchu
a kroků ohlas že se tajil v mechu.

A bylo jí tak mile a tak snivě,
ač dobře neznala, co v duši cítí,
po jarním dešti jako bývá nivě,
když v slunce sklonu brillianty svítí,

a její úsměv od úst letěl k čelu,
jak zlatý paprsk paď by do úbělu.

Svět básníků se otevřel jí náhle
se všemi zázraky a sny a krásou;
cos kynulo v té směsi neobsáhlé.
I cítila to s vlhkou oka řasou
a věděla, že to je lidské štěstí,
a ptala se, až přijde, jak je nésti!

Pak často, často chodívala v lesy
a napřed znala každou píseň ptačí
a v hře se zadumala nad klavesy
a četla Pavla s Virginií v pláči,
leč v tomto pláči tak jí bylo blaze,
ne jako v slzách, spíš jak v rosné vláze.

A svatvečer vstal v její duši mladé,
když »dobrou noc« své matce říci měla,
jak lilii, když na lístky jí klade
se měsíce zář tichá, stříbroskvělá.
Jak s úsměvem vlas rozpustila světlý,
hned všecky ráje v nitru jejím květly.

Ó snové! štěstí! První lásky chvíle!
»Já pochopil vás« kdo k vám může říci?
Sám kdyby anděl svoje křídlo bílé
nad její duší rozpjal milující,
před jejím srdcem čelo své by sklopil
a štěstí lásky sám by nepochopil!

A já směl z dálky patřit v nitro její,
myšlenky její v dálku doprovázet,
snů stopy hlídat v jejím obličeji,
jak lístky strom jí v cestu písně házet
a říci jí: »Co ve sny tobě svítí,
já mohu tobě pro celé dát žití.«

Píseň.

Od noci k ránu mlha na moři,
od noci k ránu srdce mé v hoři;
v té dlouhé, dlouhé době
jak větrem sníh bílý
sny mé každou chvílí
létly jen k tobě,
mé dítě, k tobě!

Teď zrak můj smutně v dálku se dívá . . .
U čela květ mi oranže kývá,
i pravím tiše k sobě:
Ó bych moh' jej vplésti
a s ním všecko štěstí
ve kadeř tobě,
mé dítě, tobě!

Od noci k ránu plakal jsem touhou,
snil jsem, že líbám celou noc dlouhou
tvé drahé ruce obě.

Rty se posud chvějí . .
a za větrem spějí
  sny mé zas k tobě,
  mé dítě, k tobě!

Cesta u lesa.

U lesní stezky, kterou stíny halí,
vždy při měsíci zastavím se rád,
a šťastný jsem, jen jeden lístek malý
když s velkých stromů na mé čelo paď.

A když zašumí stromy nenadále,
mé srdce s nimi rozhoupá se v ples,
tu rozumím, co ohlas praví skále,
co kmenu kmen, co keři sdílí vřes.

Tou stezkou před chvílí šli milující,
v ten čas, kdy štěstím rtové oněmí;
šli, jak se v létě chodí při měsíci,
kdy v srdcích vše je stláno růžemi.

Šli — ona cudně zrak skláněla k zemi,
přes ramena jí vlasy splývaly,
a staré stromy svými haluzemi
jim žehnaly a v souhlas kývaly.

*

Šli ruku v ruce, tiše on jen časem
se vlasů jejích dotknul potají,
jak zticha vánek postříbřeným klasem,
neb motýli jak s květy zahrají.

Šli cestou, kde se polní jetel bělí,
vzduch ambra byl, dech lesů lahoda,
červánků růže sosny v hlavách měly
a slzu v oku měla jahoda.

A jak zmizeli za houštiny rohem,
hned náhle bor se začal setmívat,
tu každý strom za nimi šuměl »s bohem«
a v mlází drozd moh' duši vyzpívat.

A tento lístek, jenž pad' na mé čelo,
tam vzbudil píseň v snivé předtuše,
a větrů dech, jímž vše se rozzvučelo,
vše jejich štěstí svál mi do duše.

Slavíci.

Kvetoucí les melodií,
jásání a naříkání,
tón za tónem vzplane, tryskne
jako v noci, když se blyskne,
to se míhá, stíhá, výskne,
splítá, vítá, vane, míjí,
zvonky drozda, flétna kosa
v sny mé kane jako rosa
do lilijí.

Myšlénka je člunem malým
v tomto moři! Slyš ty tóny,
hned jsou stony a hned zvony
a hned perlí miliony!
Vzlykem teď a hymnem stálým
zní jak moře pod úskalím,
když dí k břehu: Již se valím!
Pláčí, tlačí se a tísní,
plameny, v nichž rád své písni
křídla spálím.

Co snů boha do vás vtkáno,
jiných světů bájné zvěsti,
zněte, zněte, ať je ráno,
co tlí v srdcích pošlapáno,
ať může zas květ svůj vznésti!
Ó jen padej, sladká mano,
vidím liljí prales kvésti
a v kalichu každé psáno:
Věřte v štěstí!

———

Ekloga.

II.

Podepřen o kmen stříbrné břízy
ze všech stran zpívat jsem slyšel:
»Vstaň, země, vzbuď se, dej trochu mízy,
kdo za to, Máj že již přišel.

Modravou parou, jež stoupá z lesů,
vzkaž slunci vše naše přání;
netřesk chce bujet na úbočí tesů,
fijalka dýchat chce v pláni.

Rozhal svá ňadra, do teplé hlíny
dej si, dej vložiti zrní!
a planých růží plničké klíny
nasypej v hloží a trní!

Smaragdem rád by brouček se kmitnul,
pták chce mít na peří duhy;
se slunce jak by jisker déšť slítnul,
motýl zas na křídlech pruhy!«

Podepřen o kmen stříbrné břízy
tak zevšad zpívat jsem slyšel;
přiznám se, v duši ruch jarní mízy,
pro píseň já jsem si přišel.

K zemi však soucit hnul mnou až k pláči,
když tyto slyšel jsem hlasy,
vzal jsem jen svlačec, tolik co stačí
tvé zlaté proplésti vlasy.

Na křídlech větrů.

Slyš, větrů na křídlech, slyš, co to letí kolem,
vše jásá radostí a vše naříká bolem!
Hle, kmeny omšené se k zemi uklánějí
a květy, kapradí se divou bázní chvějí,
a hnízda ve křoví a hnízda na topolu,
vše plesá v nadšení, vše zní a zvučí spolu;
a rákos na břehu i stříbrný klas trávy,
list světlý na bříze i lupen olše tmavý,
v to sterých ptáků zpěv, jenž tají se a zmírá,
je báj to pralesa, či hymnus všehomíra?

Slyš, větrů na křídlech, slyš, co to letí kolem,
že jásá duše má a že se chvěje bolem,
že každý větrů dech v ní našel strunu svoji,
že každý zvuk i tón s ní na souzvuk se pojí;
že všecko mluví k ní a všecko že k ní volá,
van křídel, květů dech, vln písně, skála holá,
i stezky zaváté, mech, který balvan skrývá,

dub, který korunou, květ, který zvonkem kývá,
list, jejž můj šlape krok, snět, jež mi v čelo bije:
Ty šťastný zabloudil's ve prales poesie!

Ritornelly.

Cyklus prvý.

Já v jihu slyšel zpívat ritornelly,
však div! — teď teprv z upomínky úlu
se řítí na mne jako zlaté včely.

*

Zas v květu stařičký květ jabloňový!
Jak velká, věčná jest má láska k tobě,
ti někdy nejlíp šedina má poví.

*

Ten jasmínu dech je tak milý, sladký!
Rci, ležel chvilku na tvých ňadrech bílých
a tys mi v odvet hodila jej zpátky?

*

Hle, rudý kaštan v jednom ohni stojí!
Ba sázel bych, že plameny svých květů
vzal, drahá, z milující duše mojí!

*

Co chce ten měsíc nad brázdami polí?
On jistě neví, že tvůj pohled každý,
jejž jemu dáš, mne v hloubi srdce bolí!

*

Zas ritornell! Ty řekneš snad: Jen hříčka!
A přec je sladký, jak je sladkým pro mne
tvůj hladit vlas, neb líbati tvá líčka.

*

Já řek' bych tobě: Zůstaň dítě na vždy!
však líp než já to stokrát řekl za mne
svou bílou slzou kvítek střemchy každý.

*

Hle, planý mák jak hoří divým nachem,
snad za tebe, mé dítě, napřed rdí se
za polibky, jež dáš mi v zmatku plachém.

*

Hloh korou svou mi kouzlí sladké báje,
když o poledni ve slunci se leskne,
jak hnědý vlas tvůj do zlata když hraje.

*

Proč ritornell si hraje stále s kvítím?
Proč duše má si hraje s ritornelly,
když tvoji ruku na své ruce cítím?

*

Šla přes lávku. — Co řeklo echo skále?
Že leknín napjal z vody květy bílé,
by dotknout moh' se její nožky malé.

*

Až přijdou růže, pčkně poprosí tě,
bys královnou jim byla, řeknu s nimi:
Buď mojí též, můj Miloušku, mé dítě!

*

Psal jsem ty verše — tu mi lampa zhasla —
co po tmě dál? Však s kadeří svých náhle
déšť světlošek noc na papír mně střásla.

Burnsova svatba.

Jaký den kouzelný! Jak zlatý vzduch!
V údolí Ayru ševel a ruch!
Ve skalách zajásal pastýře roh
a ze sna probudil kámen i hloh.

Hle, v obět jitra jak divoký bez
střásá svých květů sníh v bouřící jez,
a olše ztemnělé ve proudu běh,
kývnuly hlavami — tajemný vzdech!

A bříza shrnuvši zcuchaný vlas
stopila korunu v sluneční jas,
střásajíc s haluzí mhy ranní lem,
zaplála v stříbrném živůtku svém.

A zvonek u strání, u skal a cest
v širý kraj vyzvání sladkou tu zvěst,
svlačci ji vypráví nachový mák
a vlnám rákosí, doubravě pták.

Duby, jež mají tam u lesa stráž,
hovoří: »Hle, již jde miláček náš!«
a polní lilije šeptají v ples:
»Sestřička naše, jak blahem plá dnes!«

»Já vlas jí propletu,« břečťan si vzdech',
»Lože jim vystelu,« zašeptal mech,
»A chce-li počkat,« dí jahody květ,
»dám jí svůj sladký plod na sladký ret.«

»A co včel slétne se na kapradí,
písní mu v duši dám,« ozvěna dí.
A vlny, ptáci a rákos a bor:
»My svůj hlas spojíme v svatební sbor.«

Hle, k vodě s Marií Burns kráčí blíž,
klekli a schýlili nad proud se níž,
a ticho na vodě, na haluzích,
když s ruky na ruku prsten se mih'.

A nyní polibek, objetí, sten . . .
Jaký vzduch kouzelný! Jak skvostný den!
Skřivan vzal na křídla lásky jich zvěst,
jakoby v život chtěl slunce jim snést!

Ó štěstí, ó lásko, jen blíže, jen blíž!
ku retům básníka skloňte svou číš,
vždyť s nebe azuru skrz zlatý vzduch
žehná jim v úsměvu s anděly bůh.

Zda byla tady již?

Zda byla tady již?« se tážu stromů,
i laní jdoucích z noční toulky domů.
Pod vrbou stojím, již kreslila včera,
jsem u křoví, kde jistě za večera
si sedla, blankyt v očích, květy v klínu.
Na stezce, plné paprsků a stínů,
zda vstříc mi přijde sama paprsk zlatý?
Jak cítím hořce osten její ztráty!
Keř zachvěl se, kol voní tráva suchá . . .
Hle, krása přírody, sny mého ducha
jak tíhnou k ní jen! První úsvit ranní
mně na průsvitné kmitá její skráni,
dech lesů jde z ní hluboký a svěží,
klid poledne na čele jejím leží
a noc, když staví nad lesem spěch kroků,
jde na lov snů, jež bloudí v jejím oku.

Ekloga

III.

Jak Zeus ku Danai v dešti zlatém
se přiblížil, máj překvapí zem chvatem,
svých paprsků ji deštěm zastře;
on plné hrsti perel dá jí — rosu,
kde jaká píseň, vloží v hnízdo kosu,
že básník řekne k němu: bratře!

Ó země, pozor, co to z jihu letí!
Ó nepouštěj svých zřídel do objetí
ty labutě, co táhnou s písní!
Zevs Ledu svedl ve podobě této
a s každou labutí jde mladé léto —
Či sníh tvá ňadra tísní?

Nuž odhal je a vzdej se jaru! Úže
se k němu viň! Tvé plnokvěté růže
jak poupata tvých ňader ať se skvějí!
Buď matkou! Nalej klas i révy hrozen!
Ať Eros v důlku Afrodity zrozen
se usměje v mé dívky obličeji!

Zem šťastna jest. — Ó buď jí též, mé dítě!
Co zbývá nám, než lásce vzdát se hbitě,
ten vítězí, kdo jí se vzdává!
Hleď, meruňky květ na staré zdi svítí;
já vím, že Satyr šeptá Nymfě v sítí,
jak v lese chladí vonná tráva.

Věř, větší pamět země má než lidi!
Já vím, že ona posud v lesích vidí
pastýře Moschosa i Theokrita.
že zachvěje se slyšíc píseň drozdů,
mníc, Tytyrova píšťala zní z hvozdu,
kde jilmů do kůry jsou srdce vryta.

Ó milujme se! Země lásce zvykla,
vždyť sama láskou dýše, láskou vznikla,
jsou milující její pravé děti.
Co od Virgila doby políbení
na dívčí padlo rty, dám tobě, není,
věř, květů tolik na střemchové sněti!

Ó jen se dívej!

Jak měsíc zahalený v mlhy rej
se na zem tiše dívá,
tvůj obličej,
zkad smilování mírná záře splývá,
zří v duši mou a roní hvězdný svit
v můj cit,
i necítím, že v duši mé se stmívá.
Ó jen se dívej, dívej,
ó jen se dívej dlouho!
Slunce mých dnů, luno mých snů,
má touho!

Ať oka tvého jasný amethyst
ve slzách usmívá se,
neb tich a čist
plá sluncem štěstí — jen se dívej zase!
Víš, z něho vždycky padá hvězdný svit
v můj cit,
že rozpěji se jak pták na oase.

*

Ó jen se dívej, dívej,
ó jen se dívej dlouho!
Slunce mých dnů, luno mých snů,
má touho!

V lese po dešti.

Květ porosen i každá řasa
se leskne novou svěžestí,
dech vánku s větví kapky střásá
a nové šumí pověsti.

I záře slunce z mraků šlehla
jak v přeletu a pospěchu,
a zlato své, jak v listí vběhla,
hned rozsypala po mechu.

Pavouk se vrací v svoje sítě,
ó jak ho ten déšť vyděsil,
neb místo mušek v bílé nitě
mu samé perly zavěsil

Já cítím, stromu klenbou tmavou,
když bleskne světla pramínek,
jak tajná ruka nad mou hlavou
tká závoj snů a vzpomínek!

Píseň.

Ruch křídel v lesním zátiší
tak moji duši jímá,
jakoby anděl ve výši
vál perutěma svýma.

Tam zase výše mihla se
ta peruť stříbroskvělá,
ba v nitro mé, v žití zápase,
jak bílá hvězda sjela.

Ó sladký van! Ó šumný ruch!
Tak srdce dívčí bije!
V něm myšlénka, sny, símě tuch,
v něm žití poesie!

Jdu mýtinou, jdu po hrázi,
to křídlo stále klepá,
kam hnu se, tam mne provází,
ba, již v mém srdci třepá.

Ó křídel sladké vanutí,
   jak na skráň moji buší!
Vždyť v každém, v každém pohnutí
   já cítím světa duši.

I z písně té dech její vál
   a její lesk a vůně,
když cestou v mechu jsem ji hrál
   na slunečních paprsků struně.

Ekloga.

IV.

Milostnou písní jako jarní jitro
skřivánka zpěvem zvučí moje nitro,
mně cestu, jež se v ranní mlze tratí,
květ střemchy vroubí, slunce paprsk zlatí.

U cesty jabloň květem obsypána
se dívá k horám v zlatou mlhu rána;
co haluz — hnízdo v květů obejmutí,
co hnízdo — píseň v jitra procitnutí.

Jdu kolem, jabloň starou hlavou kývá,
i cítím, jak se mně až v srdce dívá,
snad příliš hnízd se v koruně jí tísní
a chce mně proto předat něco písní.

Myšlénka země — skřivan výše stoupá,
v myšlénce nebes — v slunci peruť houpá,
zem zpět jej volá, nebe výš jej láká,
až člověk obé slyší v písni ptáka;

Zem s osením, jež zlehounka se čeří,
kde v srdci lásku, člověk v štěstí věří,
a nebe s oblaky, kam ztrativ štěstí
se může v srdci pouze láskou vznésti.

A myšlénkou když v azuru se ztrácím,
hned srdcem vesel ku zemi se vracím,
jak motýl sluncem opojen když klesá
zpit vůněmi ve chladnou náruč lesa.

A já se vracím (mojí písně sloka
mi zvoní cestou) k hvězdám tvého oka,
a já se vracím (a již křídly tlukou
mé myšlénky) na lilie tvých rukou.

Co sebral jsem, ti v pozdrav jitra nesu:
Chlad osení i sladkou vůni lesů
a, bys věřila spíše mému slovu,
květ jabloně a píseň skřivánkovu.

A bys věřila mojim políbením,
já pravdu žití zlatým protkal sněním,
a zdráháš-li se ještě, moje dítě,
tož vyjdi v luh a jaro přesvědčí tě.

Mně cestu, jež se v ranní mlze tratí,
květ střemchy vroubí, slunce paprsk zlatí,
a písní lásky jako jarní jitro
skřivánka zpěvem zvučí moje nitro.

Vždy a všade.

Květ první, který utrhneš
na osluněné stráni,
ti vdechne v srdce vůní svou
mé všechno požehnání.

A první vonná studánka,
již najdeš v hloubi lesů,
ti ukáže, jak hluboko
tvůj obraz v srdci nesu!

A vítr, který poprvé
tvé zlíbá vlásky světlé,
a pták, jenž z rána zazpívá
ti do snů s lípy zkvětlé:

Vše vůní, leskem, hlaholem,
bor, skály, nivy, zdroje
tě přesvědčí, jak největší
jest k tobě láska moje!

Mně neujdeš, má myšlénka
tě ostružinou chytá,
leknínem pluje po vodách,
motýlem v trávě lítá.

Tou starou vrbou nahrblou
  přes lávku na tě kývá,
tě láká v les, kde šumí bor
  a chvěje listem jíva.

Na kamení jest slzičkou,
  a kde šeř lesů hustá
tě ovane, jest jahodou,
  jež svlažit chce tvá ústa.

A z večera je tmavý stín
  na pastvu jdoucích laní,
sen v noci, píseň za jitra
  a vždycky já jsem za ní!

Lesní motiv.

Tak divno, milý Bože, je mi,
jak ptačí hnízdo zveď bych pod větvemi
kdes v hvozdě ztmělém u skal stinných srázu;
a jak to hnízdo plné sladkých písní
sám šerem stromů
nes bych si domů!
Tak nesu štěstí své a strach mne tísní.
Rci, dítě, donesu je bez úrazu?

Ekloga

V.

Vzduch kol střemchou voní, jasný je co křišťál,
a jak pod tvou nohou mech se zachvívá!
Z rákosí zní cosi jako zvuky píšťal,
s hlohů padá prška květu zářivá;
ptáš se, v slzách plesu zrak,
proč se děje tak?
Pták
praví nad tvou hlavou a květ u nohou:
Jinak se ty divy jara díti nemohou!

Dech tvůj střemchou voní, křišťál oko tvoje,
jak se chví tvé ňadro mojí pod rukou!
Z mého srdce tryskly zářných písní roje,
jak potoka perly tvrdou opukou;
ptáš se, v slzách něhy zrak,
proč se děje tak?
Pták
praví nad tvou hlavou a květ u nohou:
Jinak se ty divy lásky díti nemohou!

Tak mám tebe plnou duši.

Tak mám tebe plnou duši,
že víc nemá svlačec rosy,
když jej ze sna slunce vzruší
z rána padnouc do rákosí;
a má duše stále prosí:
Smiluj se! Vždyť lásky v tobě
více, nežli píseň tuší!

Zvon když rozhoupá se v plese,
nemá v ňadrech tolik zvuků,
a pták písní tolik v lese,
srdce nemá tolik tluků,
jak ty, když svou bílou ruku
na čelo dáš v požehnání,
co se blaha na mne snese!

Jako ve snách stále žiji,
kam jen hnu se, hudbu slyším,
jednu sladkou melodii,

od květin až k hvězdným výším
zvukem prudším a zas tišším!
Věř, dřív neztichne ta píseň,
až svou skráň v tvém klínu skryji.

—·—

Po přečtení listu, v němž mi vypravovala své sny.

Co v její duši sváří se a snoubí!
Jak zřel bych v propast, do závratné hloubi,
dno jejíž láká a tím sladce děsí,
jak zřel bych v bouřné moře, spící lesy...
Hle, co v ní stoupá, vlní se a pění,
jest kouzlo, něha, půvab, opojení,
jest vůně snů a jest zlatý pel krásy,
jest myšlénka, jež k životu se hlásí,
sen poupěte pln vláhy a pln rosy,
v němž dřímajíc o paprsk slunce prosí,
chtíc rozvinout květ safíru a nachu.
Já patřím na ni a zřím v svatém strachu,
jak roste v ní, co pro svět nemá jména,
jak v ní se mísí dítě, anděl, žena,
sní dítě, žena cítí, anděl vzlétá!
A před ní leží všecky skvosty světa
a skvosty snů a skvosty poesie,
duch přírody v ní s duší květin žije,
vše raduje se, usmívá se u ní,
a slza rosou jest a vzdech jest vůní,
a motýl, když chce vědět, kterak skvějí
se křídla jeho, letí k tváři její;

když hvězdy nevědí, jak svítit mají,
v hloub jejího se oka zadívají,
svět před ní v lesku, plápolu a květu,
a vlaštovka jsouc poraněna v letu
jde v měkké teplo její ručky mříti!

Což teprv já, který s ní mohu žíti!

Ekloga.

VI.

V ten starý park zas motýli snů nesli
mou hravou píseň, tam s ní na mech klesli,
jak věděli by, že ten prales tmavý
je světlé tvojí krásy rámec pravý.

Tvá snivá krása, moje sladké dítě,
jest jako paprsk slunce na pažitě,
vše okouzlí a všecko k sobě láká,
mou duši v květ, mé srdce změní v ptáka.

Vždy zřím tě sedat v starých stromů stínu,
kde chýlí se bez modrý ku jasmínu,
květ jahody se k tobě dívá z trávy,
jak chtěl by svadnout v kadeřích tvé hlavy.

Drozd kropenatá vajíčka ti svěří
ve starém jilmu, a když den se šeří,
zřím srny mezi ztemnělými buky,
jak jdou, by jedly z tvojí bílé ruky.

A hvězdný pohár noc když k zemi nahne,
tu zářným deštěm roj světlošek táhne,
a zváben slunným paprskem tvé krásy,
jak v stíny noční slétne v tvoje vlasy.

Smích, zlatá včelka, zbloudí na tvá ústa,
teď úzká stužka, teď v proud záře vzrůstá,
teď celou tebe stopí v jasné vlny,
jak porosil by měsíc lotos plný.

A jestli časem zapláčeš si v tichu,
jak rosné kapky liljí na kalichu
jsou slzy tvé, tvůj úsměv v nich se láme,
až v pohledu tvém celé nebe máme.

Tys poupě jara, ty jsi úsměv rána,
a hvězda k tobě dí: »Buď požehnána!«
Strom vida tebe dí: »Již musím kvésti!«
A srdce moje: »Musím věřit v štěstí!«

Jak drahokam.

Věř, pel na křídle motýla,
lesk na višni
se, duše spanilá,
tak nepyšní,
jak světu já, že sám
tě mám
a v srdci tebe nosím
jak drahokam!

Sto polibků ti posílá
má duše v snách,
tys do ní rozlila
zář, vůni, nach.
Teď všecko v světě mám,
že sám
v svém srdci tebe nosím
jak drahokam!

Serenada.

Do smutné noci klínu
den skrývá žhoucí skráně,
kol v šeru stojí stráně,
já pod tvým oknem v stínu.

Hle, bílá můra noční
kol tvého okna lítá . . .
Ó, písni v srdci skrytá,
svou tichou hudbu počni!

Ty vzdálená jak vůně
do srdce vcházíš v tichu,
rci v svojich zvonků smíchu,
čím ono lká i stůně

*

Vleť v kalich tulipanu,
jenž rudým hoří nachem,
a rci jí v zmatku plachém,
jak on že ohněm planu.

Vleť do lilie spící,
vem všecky vůně její,
rci, že se o ni chvěji,
jak lilije při měsíci.

Vleť do bezu a lilku,
jich dechem v noci dusné
ji popros, by, než usne,
si po mně steskla chvilku.

A vleť i do narcisku,
jenž sní, duch květin bílý,
do leknínu, jenž chýlí
svou zlatou k vodě misku.

Pak ztajena v mhy roušku
všech květin kol sen vonný
na zlaté utkej tóny
a k jejímu nes oušku!

*

Plá měsíc temnem listů,
plá v různých barev svitu,
v safiru, malachitu,
v rubínu, amethystu.

Z těch opálovou třísní
elf, který v růži spává,

ti utká křídla hravá
a připne ti je, písni!

*

Hle, bílá můra noční
již vletla v okna tmavá —
Ó, písni ostýchavá,
svou tichou hudbu počni!

Chvěj perutěma svýma,
buď ve půlnoční chvíli
myšlénkou na mne, bdí-li,
snem o mně, pakli dřímá.

Však rci, že nejdeš sama,
že někdo po ní ptá se,
jenž Eros nazývá se
a Kupido i Kama.

On, který učí líbat,
a, když jest večer tmavý,
těch, kdo milují, hlavy
na ňadra dívek shýbat.

Rci, že mým smutkem po ní
kol dýše hvězdná výše,
i jasmín, který tiše
svých květů hvězdy roní.

Pěj celou noc a dlouhou,
že otrávil jsem sebe,
zem, ocean i nebe
svou nekonečnou touhou.

Ekloga.

VII

Jak nevzplálo by srdce nadějí?
Kos hvízdá
a kolem ptačí hnízda
jsou plna velkých krůpějí

Šli milující v les, a v tichu skal
jak spolu šťastni byli,
co snili,
smích hrdliček v svou píseň vtkal

I řekli: Kdo zde může vidět nás?
Svým zlatem
v tom slunce paprsk s chvatem
se na spojených rtech jim třás'.

Kdo zví, co řeknem' si tu v důvěře?
V tom s květu motýl slítnul
a chytnul
se v spletené jich kadeře.

Kdo slunce by si všim', kdo motýla?
vždyť s nimi
pod stromy ztemnělými
je teprv celá idylla!

Ritornelly.

Cyklus druhý.

Snět střemchy k mému sklonila se čelu,
i zavru oči a naslouchám v dálku . . .
zda včel to ruch, či zvonky ritornellů?

*

»Zas ritornelly?« — divíš se, mé dítě!
Mně milé jsou, což nevíš, jejich hudbou
že poprv řek' jsem, kterak miluji tě?

*

Mé čelo v trávě chladí vláha rosná
a praví mi: »Je stejná síla touhy,
ať kolébá ji moře šum neb sosna.«

*

Květ jahody bych s úbělem tvých lící,
pomněnku s okem, růži s ústy srovnal,
však leknín s čím — ach, ne, to nelze říci!

*

Nad ploty kvete střemcha, hlohem bělá
se vážná stráň . . Ký div, že v jaru lásky
snů bílých též jest plna duše celá.

*

Květ jabloně se rdí a růže plane,
mák vlčí hoří . . Lásky celé plání
zde v stupnici viz luzných květů vtkané.

*

Co starosti a trudy? — Přijdou samy!
Dny lásky naší květiny jsou v žití.
Nuž, trhej! Vůně jich vždy bude s námi.

*

Ve trávě v chladu prosníti den parný
a večer lapit v ritornellů sítě
tvůj úsměv — ne, věř, to nebyl den marný!

*

Než zraje plod, dřív spadnout musí květy
Nuž líbáním třes lásky mojí stromem,
vždyť sprchnou zase na tvé jenom rety!

*

Buk s břízou v objetí se k vodě klene . . .
Zde v mechu se jak na tvém srdci leží,
tak bezděčně — ať svět mne zapomene!

*

Ty dlouhé zimní večery! Vždy sami
jsme četli dlouho — snad sny, mezi řádky
jež tanuly nám, jsou teď květinami.

*

Ten, »Dítě mé«, jest konvalinkou v trávě,
»Jak miluji tě!« hoří planou růží,
»Jsi mou!« se kloní jasmínem k tvé hlavě.

*

A každá chvíle bez tebe jest celý
den lásky s tebou, slzy teď jsou rosou,
a všecky vzdechy jsou teď ritornelly.

*

A kdo ten zázrak učinil, zda nebe,
zda osud, ty, neb já? — Či všickni spolu? —
Ne, ve při této nechám vinnou tebe.

Jen vzpomínku.

Jen vzpomínku mám pro tě dnes,
jen vzpomínku! Leč tichou tak a vonnou,
jak z jara v dřímající les
bych zadíval se zlaté páry clonou;
tam zpívá pták — mé srdce jeden ples,
tam v rose květ — mé oči v slzách tonou.

Vše o tobě mi dává zvěst:
v azuru skřivan, v trávě zvonek bílý,
a jestli duch můj motýl jest,
pel jeho křídel je tvůj úsměv milý.
Má píseň k tobě volá: »Dcero hvězd!«
však srdce šeptá: »Dítě mé!« v též chvíli!

———

Jdou mračna přes hor vrcholy.

Jdou mračna přes hor vrcholy,
mé dítě!
Jdou mračna přes hor vrcholy,
jest rychlý jejich shon a chvat.
Já ptal se: »Smím tě míti rád,
mé dítě?«
A ty jsi řekla: »Nikoli!«
Ty nevíš, jak to zabolí,
mé dítě!

Zář luny mrakem prokmitla,
mé dítě!
Zář luny mrakem prokmitla.
Týž pablesk též v tvém oku vzplál,
když na tvou lásku jsem se ptal,
mé dítě!
V něm láska tvá ti ulítla
a nadějí mi zasvitla,
mé dítě!

Víš, co to šumí topoly,
mé dítě?
Víš, co to šumí topoly?
Ó, každý ten strom dávno ví,
co srdce srdci odpoví,
mé dítě!
Než řeknou ústa »nikoli«,
již napřed srdce povolí,
mé dítě!

———

Ekloga.

VIII.

Vidíš, kterak nad horami jitro svítá
a pod mezí slyšíš tlouci pěnici?
Pojď, mám v srdci všecky písně Theokrita,
duch můj luh jest v barvách duhy zářící.
Co mi to zvoní u hlavy?
Jakoby někdo pohodil cymbál do trávy.

Pojď, my půjdem na pokraji lesa v stínu,
svět se bude ve tvých očích zhlížeti,
pojď se dívat, jak vzduch zlatý roven vínu,
a co perel dala rosa poupěti.
Jestli mu, drahá, závidíš,
víc jich ti kapraď nahází v kadeř, nežli zvíš.

Či chceš hloub? Chceš nahlédnouti, kterak v mechu,
v listí rdí se, a jak zraje jahoda?
Či se bojíš, že by při tom mohla v spěchu
rty mé k tvojim přiblížiti náhoda?
Tvář tvoje nachem plamenná?
Jahodu nech si, tvůj ret je sladší výměna!

Či snad máme jíti spolu na jezero,
jež pokrývá vodních růží tmavý list?
nad vodou kde hraje olšin a vrb šero
a kde vážka stápí křídel amethyst
v krystalný palác pohádek?
Vždyť jsi tam doma, vždyť ty jsi sestrou Najadek!

Či máš raděj pole žitná, rozvlněná,
která znějí much a cvrčků ohlasem?
Po mezi jdeš v trávě ráda zamyšlená
prsty svými pouštějíc klas za klasem?
Či snad chceš hledat v jeteli
ty chvíle štěstí, jež se v tvých očích zaskvěly?

Pojď, již slunce první záře padla v kraje,
jeho paprsk je v tvé srdce zlatá nit,
svěř mu krok svůj, povede tě v lásky ráje,
kde ti mladost nektar štěstí podá pít.
Co mi to zvoní u hlavy?
Jakoby někdo pohodil cymbál do trávy.

Co se děje večer.

Mlha stoupá z dolin jak z obětní misky
dým kadidla; noc ve stínech se blíží.
Jak silhouetta v dálce obraz vísky . . .
Hle bludička, kde cesty dvě se kříží.

Jest čas, kdy východ měsíce jest blízký.

Pták slétl na keř, listů hustou mříží
se dívá v hnízdo mladým pokrm nesa;
ve vodách vzpomínek se duše zhlíží
a ve močálu chmurné rysy lesa.

Teď hlavy milujících víc se níží.

Hle, netopýr se vznes' a opět klesá,
jest roveň myšlénce, jež duši hledá,

*

kde v čin by zrála. Kdesi cvrček plesá,
to srdce stepi. — Rosa v trávu sedá.

Proud světla trysk'. — O pohleď na nebesa!

Jak nevěsta pod závojem tak bledá
se vznáší luna tichá, zamyšlená,
svit její ptákům v hnízdech usnout nedá,
ni přáním, jež vrou v srdcích bezejmenná.

A z ňader dívčích šat se zvolna zvedá . . .

Slyš větru van, kdos šepce a kdos stená,
zvuk polibku se v šum rákosu mísí,
u břehu na stříbro se láme pěna,
na květech motýl, rty na retech visí.

Tu srdce poprv cítí, co jest žena.

A kolem klid. Vše v matné splývá rysy;
noc stíny, dívka vlasy rozpustila.
Z tmy vstalo štěstí, jež jsi zažil kdysi,
a vůně z květů. Noc tě zatopila.

Ó, prostor vesmíru! Ó, čím v něm ty jsi?

Jsem myšlénkou, v níž božská láska slila
své paprsky. Dvě duše v jednu skanou,

jak ústa jich se v snění políbila;
a naše rty se líbat nepřestanou.

Tys luno svědkem, viď, labuti bílá?

— —

Ukolébavka.

Již padá sen mi na víčka
a stále myslím na tě!
a toto jedno pomnění
svět na zázrak mi promění,
vše v nachu zřím a zlatě.

Ba skorem zrak mi přechází:
ten šum a rej a obrazy,
tvůj pohled a tvá ruka . . .
Sen, noční motýl, na víčka
mně tmavým křídlem ťuká.

Co nese zlatých oblaků,
co divů, snů a zázraků
a každý z nich, hle, zná tě!
Již spím . . . Bůh ví, co ve snu zřím,
vše splývá v tmu, jen jedno vím,
že stále myslím na tě!

A líbám tebe na líčka
a celý svět kol v zlatě!

Noc v lese.

K zemi noc sklání se v závojích páry,
hvězdami protkává černý svůj šat,
každý strom v báječné mění se tvary,
v trávě a lupení šelest a chvat.

Po mechu hebounkém tiše tma stoupá,
stulí se v křoviny neb sluje skal,
obraznost má se tam na větvi houpá,
mihne se, zastaví, kývne mi dál.

A jak jdu pomalu řasou a mechem,
strom snů a vzpomínek v srdci mém zkvet',
slyš! V jeho stínu zní čarovným echem
báje a vzpomínky mladistvých let.

U stezky bílý had v měsíce svitu,
se zlatou korunou v kotouč se svil,
v kapradí světlošky v měnivém třpytu,
jak perly letací v závojích vil.

A čím dál oko mé v soumraku bádá,
tím stínů plnější, tmavší jest les,
z dutiny javoru skočí dryada,
a kasá suknice v kouzelný ples

Každý strom oživne, bor dříve němý
jeden zpěv, jeden ples, jediný šum,
v srdci tvém láska zní strunami všemi,
odolej, můžeš-li, touze a snům!

Bože můj, kam jen mne obraznost nesla,
teď se mi ztratila! — Co bez ní jsem?
V tom ona se smíchem v srdce mi klesla,
a s novou písní se ukryla v něm.

Ekloga

IX.

V aleji, která ztmělý park střeží,
co asi leží žlutého listí,
a padá stále jako když sněží,
jako když hvězdy se čistí.

V pole a lada padá a padá
a z pole stáda jdou v davu —
zdá se, že vidíš, jak země žádá,
do listí složit mdlou hlavu.

Přes nivy k lesu pavučin sítě
po svadlém vřesu z lehka se nesou,
zde s tebou chtěl bych stát, moje dítě,
když nebem hvězdy se třesou:

Dívat se v lesy, kterak v nich zima
číhá a zdvíhá mlh clony,
dívat se v oči tvé, kterak v nich dřímá
příští máj sladký a vonný!

Náhrada.

Ty večery jak zapomenout mohu?
S tmou záře v korunách se stromů pojí,
na rtu mém písně, včely v zkvětlém hlohu,
tvé oko v mém, tvá ruka v ruce mojí,
tak šerem, kde vše splývá a se mění,
jsme chodívali mlčky v zamyšlení.

Tu pravila jsi, kolem krásné hlavy
nach západu, svit štěstí v obličeji,
tím hlasem, který jako vánek hravý
v mém srdci struny zčeří, až se chvějí,
tu pravila jsi — vlas tvůj zlatem svítil —
co dávno jsem již v hloubi duše cítil:

»Ó můž-li jedna chvíle štěstí v žití,
v poušť oasa a míru ostrov v moře,
nám náhradou za boly roků býti,
nám duhu sklenout nad propastí hoře:
ó přírodo, v tvých stromů klidném šeru
já nejraději z ruky tvé ji beru!

Tvé nebe stejně nad námi se klene,
tvé stíny stejně tmavy jsou a svěží,
ve vráskách hor i v řece stříbropěnné
zář hvězd jak úsměv požehnání leží,
vždy vane vůni, kterou leknín dýchá,
mně anděl noci perutěmi ticha.

Vždy stejný úsměv mají tvoje nivy,
vždy myšlénka spí v šeru tvojich lesů,
pták stejně čilý jest, keř stejně snivý,
zář stejná v jaru, motýl stejný v plesu,
a srdce lidské, co ztratilo v žití,
zde nalezne, jen chce-li šťastné býti.

A proto, můž-li blaha jedna chvíle,
v poušť oasa a ostrov míru v moře,
svát něco lístků růží ku mohyle
a duhu sklenout nad propastí hoře:
Ó přírodo, v tvých stromů klidném šeru
já nejraději z ruky tvé ji beru!«

Tak pravila. Kol hlavy čarokrásné
nach západu, svit štěstí v obličeji,
však v srdce strunách v bouři mnohohlasné
to burácí, a již se písní chvějí:
»Ó, prosím, nech ať v slzách, v štěstí, v bolu
tu chvíli blaha zažijeme spolu!

Z tvé ruky ona chvíle zapomnění
mně bude věčně milá, věčně drahá,
nach, zář a vůni vetká v naše snění,
a její ambra, lahoda i vláha,

když z tvojí ruky v moji duši skane,
z ní tobě písní nesmrtelnou vstane.

V tvém oku budou zelenější luhy,
v tvém oku budou usmívat se skály,
nach červánků na zlaté dělen pruhy
ustoupí hvězdám, které zrovna vzplály
jak z moře z tvého vstávajíce oka,
že nepojme jich mojí písně sloka.

Pak řeknem spolu: Noci, dnové, léta,
ó valte se, vy osudy a časy!
Nám v srdci blaho jedné chvíle zkvétá,
nám jedné hvězdy v duši planou jasy,
nám příroda, co ztratili jsme v žití,
vždy nahradí — my chcem v ní šťastni býti!«

Noc prchla již z mé duše, v které v sporu
se pojí žár a stín, jak v šeru stromů,
z níž píseň tryskne září meteoru,
a shasne hned, když nemá pláti komu,
má láska jako anděl bílý vstala
a krokům tvojim v mechu naslouchala.

A laně vyšly z obory — v jich čele
viz první, kterak v dálku noční slouchá,
a hvězdy z mlh se plíží stříbroskvělé,
snů andílkové z řas božího roucha . . .
Za léta muk, za klamu dlouhé boje
mně náhradu dal pohled v oko tvoje.

Ekloga.

X.

Rád v podjeseni chodím po nábřeží,
kde svadlé listí akacií leží
a šumně šustí, jak se ho tkne noha.
Sny budí se tím zvukem, s nimi mnohá
se upomínka z minulosti vrací.
Jest večer V šedé mlze hrad se ztrácí,
pruh luny bledý hasne za Petřínem,
kraj dole halen obrovitým stínem,
jak propast zeje. Sem tam světla vzplanou
a clonou stínů hrají mlhotkanou,
jak rudé slzy v řece kmitajíce.
Ta plyne beze zvuku. Víc a více
hvězd nebem zahoří a světel dole.
Tu zdá se, jakby usazeny v kole
z dna řeky plály, tam tak blízko leží,
že strážné světlo na vysoké věži
máš za hvězdu, jež hustou mlhou hoří.
Jak černé stíny mostu sloupy noří
se v tiché vody, jejichž barva tmavá

se v šupiny a kruhy rozehrává
dle dechu větru. Podél řeky domy
se řadí v tmavé spousty. Černé stromy
jsou bez listů a trčí bez pohnutí.

Jdem sami bez slov. V každém zavanutí
se zachvějem, blíž tulíme se k sobě;
nevím, jak v svých mám její ruce obě
a cítím, její skráň se k mojí kloní;
snad lije večer tichý smutek do ní,
že těžká předtuchou a sny se níží.
Nač myslí milující, když se blíží
ve stínech noc? Před námi mizí cesta
Tu v podjeseni, večer, v středu města,
hluk jehož zní nám v patách dosti blízký,
rád vzpomínám na večer šeré vísky
pod strání hor a na veliké lesy!
Jak nyní tam jest? Těžká mha se věsí
na zamyšlené bezelisté kmeny.
Pod suchým listím ručej bez ozvěny
spí unaven; ni klestí nezapraská.
V těch místech, kam nás vodívala láska,
kde smích náš zněl a zpěv, tam ticho dumné,—
až zachvím se a přesvědčím, že u mne
ta posud kráčí, jejíž úsměv Vesnu
mi kouzlí věčnou a jež sladkých ze snů
ku ještě sladšímu mne žití láká.

Pak domů jdem a cestou na oblaka
se díváme, jak zvolna nebem táhnou,
a v dálce tak se k ztmělé řece nahnou,
jak nebesa by v náruč klesla k zemi.

Ba, pro nás klesla. Ret můj blahem němý
tvou hledá ruku Zrakem hovoříme,
a celé jaro lepších dnů to dříme
nám ve srdcích a tam svou vůni dýše.

A cítím, kterak život plyne tiše.

Sloky.

Tvůj pohled lunou padá v duše hloubí,
tvůj úsměv štěstím celé žití vroubí —
jak nebýt vděčný tobě?

Mých snů, mé touhy tvoje duše mladá
jest kolébkou. Ty všecko dáš a ráda, —
jak nebýt dobrý k tobě?

Čas netkne se tvých úbělových skrání;
co dýcháš, mír jest, co díš, požehnání —
jak nebýt věrný tobě?

Bůh zapomněl, že světy láskou žijí,
vdech všecku tobě řka: »Buď poesií!« —
jak nebýt šťastný v tobě?

V dveřích parku.

Byl šerý den, jak v podjeseni bývá;
my sami seděli jsme v parku dveřích
a zřeli v dálku, ve uvadlých keřích
jak stíny rostou, jak se zvolna stmívá.

My nemluvili. Jeseně klid němý
nám k srdci sáhl: my jen zřeli v lesy,
jak snily stromy v barev pestré směsi,
jak časem žlutý lístek padal k zemi.

Mně zdálo se, to ticho kolem v kraji
že není klid a mrtvé ticho rovů,
v něm život, který jarem vzplane znovu,
jak lampy záře v úběl teď se tají.

To není zmar, to není umírání!
To pouze klid jest bojem zasloužený . . .
a vlhký zrak můj padl na tvář ženy,
jež k mému boku sedla s vážnou skrání.

Svit večera, jenž okny sem se vkrádal,
lesk perlový jí vkouzlil v mladé tahy,
vzňal v očích jejích paprsk rosné vláhy
a nad hlavou jí v svatých zář se skládal.

A já se díval vážně chvíli dlouhou
na toto dítě, v jehož ruku malou
jsem vložil vše: svou lásku neskonalou,
sny mladosti, v nichž naděj' valčí s touhou.

Na toto dítě, v jehož snivém oku
mně svitly znova tuchy vše a snahy . . .
Já cítil poprv, jak jest život drahý,
když tiše plynout smí po jejím boku.

A jak hnul vítr stromů ratolestí,
jak žluté listí zakmitlo se v keři,
já cítil, jak mé srdce v lásku věří,
já cítil poprv plnost svého štěstí.

Hlas v krbu.

Jak štěstí vzdálené tvůj obraz dívá
se na mne se zdi; poslouchám, jak zpívá
v mém krbu vítr, stená, hučí, duje
a každým tónem cosi vypravuje.
Snad je to dobrý skřítek mého domu,
jenž vypráví mi snění holých stromů,
jež pod mým oknem v sněhu samy stojí.
Ten zvuk tak tklivě mluví k duši mojí,
ba řekl bych, to lásky mé duch strážný,
jenž chce mi do snů vykouzliti vážný
a tichý obličej tvůj plný krásy.
Kdos v symfonii spřádá různé hlasy
a mluví větrem. Neptám se již více;
jest ve všem život: v drsném řvaní lvice
i v jasných zvoncích dětinného smíchu.
Poslouchám zbožně, jak to kvílí v tichu,
jak praskne uhlí, jak déšť jisker šlehá.
Mé jizby teplo na mé skráně lehá,
v dlaň zvolna klesá unavená hlava
a v snění tom cos ucho rozeznává,
hlas dojemný, jenž praví: »Čelo zjasni,
věř, vyplní se tvoji snové krásní,

jen malou chvilku a v té pozdní době
kdos milý známý přisedne si k tobě,
přes tebe spustí dlouhé vlasy dolů
a budete zde oba sedět spolu,
jak ptáci dva na jedné sedí sněti
a jako po tmě sedávají děti.
Kdos bílé ruce dá ti kolem šíje
a jako pták, jenž z dívčí ruky pije,
tvůj pohled v jejím zakotví se oku,
pod dlouhým vlasem, jenž jí padá k boku,
ty nožky její chytíš ve svou dlani,
jak leknínu dva květy; ambry vlání
tě z jejích ňader opojí, až stmívat
se bude zrak tvůj. V krbu ztajen zpívat
já budu vám o věčné kráse jara,
jak příroda se o milence stará,
co květů, hnízd, co vůně pro vás chystá.
V snách dovedu vás na milá vám místa
a budu mluvit o vod zářném lesku,
o písni skřivana, křepelky stesku,
o lesů svěžím a hlubokém dechu,
o vonném klínu pohostinných mechů
o tajných stezkách, jež se v houští tratí,
o tichu skal, jichž vrásky slunce zlatí,
o záři hvězd. — Jak uzřím však, že nahne
se její hlava k ňadrům tvým, že táhne
noc, která věsí sny na vaše oči:
hned dechnu v krb, až jiskra z uhlí skočí,
na lampu vaši silným váním dychnu,
vás nechám štěstí vašemu a stichnu.

Píseň.

Jak lilje byla, která z vlny
svůj vonný kalich vynoří,
a na níž v perleť měsíc plný
svou jasnou slzou zahoří.

Já bál se, rozdechnout ji zcela,
jen zdaleka a potají
jsem tkal jí lásky sen kol čela
a kolébal ji do bájí.

A teď, kdy mým to štěstí všecko,
ten úsměv její, nebes div,
ta žena, lilje, anděl, děcko —
jsem bázlivý tak jako dřív.

Pod obraz Danteho v předvečer svého sňatku.

Můj starý Dante, jenž se stěny holé
se díváš stále v sny a dumy moje,
v začátky veršů, jež jsou na mém stole,
jak slunce svit, když padne v pustá pole,
kdos vejde a mých tužeb valné roje,
jak před ní moje otevrou se dvéře,
se zachvějí jak bílých růží keře.

A píseň má ta opuštěná, sirá,
jíž nepovším' si dav, ta zvedne křídla;
a zrak tvůj, který v nekonečnost zírá,
se vyjasní a kovová tvá lyra
se vnoří zas ve staré lásky zřídla,
v těch píseň, kteří milují a věří,
jak utkví její hnědé na kadeři.

Jeť ona dítě, s důvěrou se dívá,
jak motýl trhá snů svých kukli pestrou.
Vlas její bohatě jí na šíj splývá,
jí v zraku sídlí holubička sivá.

Tvá Beatrice zvala by ji sestrou,
a tak se klidně dívá do života,
jak Madonny ze starých rámců Giotta.

A když se nad tvou velkou báseň skloní,
hned vyjasní se propast plná dýmu,
jenž věky bojů, utrpení cloní.
Myšlénka rovna ohnivému koni
mně spoutat dá se hravě ve jho rýmu
jsouc jejím sladkým přilákána zrakem.
A já se budu v slunce dívat mrakem.

A když tak půjdem spolu celým žitím,
co, mistře, pak mi nevšímavost davu?
Je ona, jejíž pouhý dech jest kvítím,
když skloní se nad tímto vlnobitím,
mně lásku dá — a jinou nechci slávu —
tu lásku, která každou vrásku slíbá,
»a všemi hvězdami a sluncem hýbá«.

———

DOSLOV.

(1879—1888.)

Sladký domov.

Ó dlouhé vy večery zimní,
vy nejste dlouhé přec!
Já neříkám ku srdci: Zdřímni!
Leč vzhůru, svou rozbij klec!

Klec samoty, ticha a dumy
a ptáčkem písně výš vzleť!
Co svítí krb, samovar šumí
a bílá, protější zeď

Plá ve zlatých pablesků síti
z police kyne řad knih
a pohár na stole svítí,
zde jaro, zde mladost, zde jih!

Teď z alkovny vonného stínu
slyš tichý, stlumený dech,
věř, tichounce tak po leknínu
přes rosou skropený mech.

Co půlnoci kouzlo hvozd jímá,
mdlý, měsíčný snuje se svit;
má dceruška tiše to dřímá —
Ó, blaho nad snem jí bdít!

Seď starý kocour blíž kamen,
ta severu sfinx plná dum,
se dívá v tančící plamen
a v požáru praskot a šum.

My v tiché té družině začnem
zas jednu z těch závratných cest,
na kterých ve srdci lačném,
vzplá tisíc nebeských hvězd!

V nichž schvácené perutě zdvíhám,
jež zdeptala života lež,
a nakloněn nad tebou stíhám
tvých retů záchvěv, co čteš.

Však často ráda duše s těchto výší
se vrací v bídný prach a k zemi dolů
a kniha padá z ruky, ret se tiší.

A oko hledí klidně do plápolu
a jenom v kamnech cosi dále zpívá,
ó, jak jsme rádi, že jsme sami spolu!

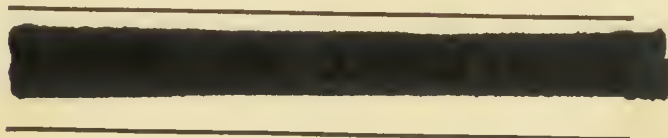
Sem z alkovny teď živější dech splývá
»Zda nebudí se, pohleď, naše dítě?«
— Ne, ke mně opět navracíš se snivá.

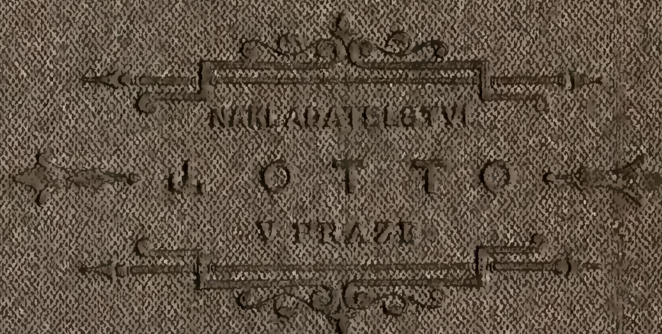
A ruka najde měkkou ruku hbitě
a pohled jeden všecko, všecko řekne
a noc nás v svoje zahrnuje sítě. —

A všecko je tak sladké, tiché, pěkné.

OBSAH.

Strana

NAKLADATELSTVÍ
J. OTTO
V PRAZE